

Kóródi Márta - Bakos Róbertné - Ipacs Virág Réka

Kompetenciamegfeleltetés a felnőttképzés gyakorlatában

Márta Kóródi - Róbertné Bakos - Virág Réka Ipacs

Competence Compliance in the Practice of Adult Education

Kérdések és válaszok

1. Ha van engedélyezett "D" képzési körbe tartozó képzési programunk 60 órára, mennyiben térhetünk el az óraszámától? Ha egy megrendelő csak 40 órás, vagy 12 órás kurzust szeretne ebből a témából, vállalhatjuk-e? Általánosítva: az egyes képzési körökben a képzési programban szereplő óraszámok a tanfolyam lebonyolítása során mennyire rögzítettek?

Először általánosítva: maximálisan rögzítettek az óraszámok. Az engedélyezett képzést csak és kizárólag a képzési program alapján lehet lefolytatni. Az engedélyezett képzési programok esetében annyi mozgásteret enged a jogszabály, hogy (például a piaci igényekre reagálva) el lehet készíteni a már engedélyezett képzési programnak egy új verzióját, amely például óraszámában minimálisan eltérhet az eredetitől. Ezt az új, módosított képzési programot előminősíttetni szükséges szakértővel, engedélyezésre benyújtani azonban nem. Képzést lehet indítani az új képzési program alapján is. Az óraszámok módosítása során mindenképpen szükséges figyelembe venni azt, hogy a képzés tartalma átadható-e az új, esetleg kevesebb óraszámú, illetve A, B és

C képzési körök esetében a meghatározott óraszámoktól nem lehet eltérni.

A konkrét példa: Amellett, hogy 60 órás képzés esetében véleményem szerint a meghatározott tanulási eredmények nem adhatók át 40, főleg nem 12 órában, a törvény sem ad lehetőséget ilyen eltérésre. Előzetes tudás beszámítással csökkenthető a képzés óraszámja, amennyiben a résztvevők már rendelkeznek a képzés tartalmából bizonyos óraszámúknak megfelelő ismerettel.

2. A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Szt.) 1. § c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A szakképzés költségeihez való hozzájárulást (a továbbiakban: szakképzési hozzájárulás) e törvény szerint kell teljesíteni.

A szakképzési hozzájárulás célja]

„c) a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvényben (a továbbiakban: Nftv.) meghatározott, az államilag támogatott létszám tekintetében

- ca) a gyakorlatigényes alapképzési szak keretében szervezett szakmai gyakorlat (a továbbiakban: gyakorlatigényes alapképzési szak),
 cb) a duális képzés keretében szervezett gyakorlati képzés (a továbbiakban: duális képzés) támogatása,”

A kérdés az, hogy az „államilag támogatott létszám” azt jelenti, hogy az állami (rész)ösztöndíjban részesülő hallgatói létszám?

Igen. A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény szerint:

114/D. § (2) A XXIV. Fejezet alkalmazásában államilag támogatott hallgató az államilag támogatott képzésben részt vevő hallgató, valamint 2012 szeptemberétől kezdődően magyar állami (rész)ösztöndíjas képzésre felvételt nyert hallgató.

- 3. OKJ-s felnőttképzési engedéllyel indítható e rész szakképesítést nyújtó képzés? Van-e valamilyen speciális elvárás ezzel kapcsolatban?**

Igen, az adott OKJ-s alap szakképesítés SZVK-jában megjelölt részsakképesítés megszerzésére irányuló képzés indítható az alap szakképesítésre megszerzett engedéllyel. Ehhez a megjelölt és választott részsakképesítés-(ek)hez szükséges elkészíteni képzési programot a felnőttképzési törvény előírásai alapján, és ezt szakértővel elő-minősíteni. Ezt engedélyezésre nem szükséges tehát benyújtani, csupán rendelkezni vele, és ez alapján indítani és lebonyolítani a képzést. Az elvárások ugyanazok, mint bármely más engedélyezett OKJ-s képzési programnál.

- 4. Ha valaki egyéni felkészüléssel jelentkezik vizgára, hogyan történik a kompetenciák ellenőrzése?**

A jelenleg hatályos, komplex szakmai vizsgát szabályozó Kormányrendelet nem ismeri az egyéni felkészülést, ahogyan a Felnőttképzési tv. is csak egyéni felkészítést, mint képzési formát ismeri. Az egyéni felkészítés jellemzően nyelvi képzéseknél releváns. Az engedélyre benyújtott képzési programnak tartalmaznia kell a képzés formáját is (csoportos, egyéni felkészítés vagy távoktatás). A résztvevőnek tehát mindenképpen részt kell vennie valamilyen képzésen ahhoz, hogy vizsgát tehessen. Előzetes tudásméréssel felmérhető és beszámítható a tudása, erre lehetőséget ad a törvény.

A képzési programban érdemes, a felnőttképzési szerződésben kötelező jelölni azt, hogy előzetes tudásmérés eredményeként a képzés hány százaléka alól menthető fel a résztvevő (OKJ-s képzések esetében az SZVK is meghatározhatja ezt). A kompetenciák mérése ebben az esetben a szokásos, tudás- és kompetencia mérés lefolytatása, értékelése, majd a beszámíthatóság mértékének meghatározása.

- 5. A komplex szakmai vizsgáztatás szabályai milyen mértékben formálhatóak az intézmény lehetőségeihez?**

A komplex szakmai vizsgáztatás törvényi előírásait a 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet tartalmazza.

(<http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy/doc.cgi?docid=A1300315.KOR>)Az intézmény az ebben meghatározott esetekben rendelkezik saját döntési hatáskörrel. Például:

A képzések SZVK-jában megtalálható, hogy milyen vizsgatevékenységekből áll a komplex szakmai vizsga. Az írásbeli feladatlapokat központilag, a szakképesítésért felelős miniszter adja ki, ahogyan a szóbeli tételsorokat is. A gyakorlati tételsor kidolgozása a vizsgáztató intézmény hatáskörébe tartozik, kivéve azokban

az esetekben amikor annak kiadása is központilag történik (ez az képzések SZVK-jában meg van határozva).

4. § (1) Az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati vizsgatevékenység országos központi vizsganapjait a szakképesítésért felelős miniszter határozza meg mind az iskolai rendszerű, mind az iskolarendszeren kívüli szakképzésre. A nem központi gyakorlati és a szóbeli vizsgatevékenységek vizsgaidőpontját a vizsgaszervező állapítja meg.

6. A felnőttképzés keretében bonyolított OKJ-s képzésnél milyen kedvezmények illetik meg a résztvevőket?

Felnőttképzés esetében a résztvevők számára nem járnak az iskolarendszerű képzéshez hasonló kedvezmények (mint például diákigazolvány, utazási kedvezmény).

7. A képző intézménynek milyen adatszolgáltatási kötelezettsége van a résztvevőkről és kinek kell ezt benyújtani?

2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről 21. § (1) A felnőttképzést folytató intézmények az alábbi adatokat tartják nyilván és kezelik: a) a képzésben résztvevő

aa) nevét, születési nevét, anyja nevét, születési helyét és idejét, nemét, állampolgárságát, lakóhelyének és tartózkodási helyének címét, telefonszámát, nem magyar állampolgár Magyarországon való tartózkodásának jogcímét és a tartózkodásra jogosító okirat, okmány megnevezését és számát,

ab) szülője, törvényes képviselője nevét, lakóhelyét, tartózkodási helyét, telefonszámát az 1. § (1) bekezdés b) pontja szerinti képzésben résztvevő esetén,

b) a képzési jogviszonnyal összefüggő adatokat, amelyek a képzésben részt vevő

ba) iskolai és szakmai végzettségével, nyelvi ismereteivel,

bb) képzésbe történő felvételével,

bc) tanulmányainak értékelésével és minősítésével,

bd) a képzéssel megszerzett szakképesítés vagy egyéb kompetencia megnevezésével, a vizsga helyével, időpontjával, eredményével kapcsolatosak,

c) a képzésben részt vevő társadalombiztosítási azonosító jelét.

Kötelező adatszolgáltatások a felnőttképzési tv. előírása szerint:

1. Az engedélyezett képzések folytatásáról legkésőbb a képzés első képzési napját megelőző harmadik napig kell adatot szolgáltatni a <https://finy2-2015.munka.hu/> címen. Adatszolgáltatási kötelezettség áll fenn a szolgáltatott adatokban bekövetkezett változás esetén is. A képzés kezdő napjára és a résztvevők létszámára vonatkozó adatokat az adatváltozás keletkezésével egyidejűleg, de legkésőbb az adatváltozás keletkezésének napján, az ütemezésre és a képzés befejezésének napjára vonatkozó adatokat az adatszolgáltatásban szereplő időpontok bekövetkezéséig köteles bejelenteni;
2. A képzés befejezését követő tíz napon belül az OSAP rendszerébe szükséges adatot szolgáltatni.
3. Az elégedettségméréssel összefüggésben a kötelező kérdésekre adott válaszok átlageredményét képzésenként és kérdésenként legkésőbb a képzés befejezését követő negyvenöt napon belül kell bejelenteni. Ennek helye szintén a <https://finy2-2015.munka.hu/>. A kötelező

kérdések a 393/2013. (XI.12.)
Kormányrendeletben találhatóak.

A Módszertani kiadványban erre a kérdésre választ adok, de itt összefoglalom a leglényegesebb pontokat.

8. Oktatási intézményünk számára mely képzési területen javasol fejlesztést a lehetőségeink figyelembe vételével?

Jelenleg az első szakképesítés megszerzése iskolarendszerben életkortól függetlenül ingyenes, illetve 25 éves korig a második szakképesítést is ingyenesen szerezhetik meg a tanulók. Véleményem szerint az iskolarendszerű szakképzés most több lehetőség biztosít a felnőttek számára tanulásra (az ingyenesség hangsúlyos tényező), így érdemes körüljárni ennek a területnek a lehetőségeit. Akár a felsőoktatásból lemorzsolódók esetében is hasznos lehet nem csak az iskolarendszeren kívüli, hanem az iskolarendszerű OKJ-s képzésekbe való beszámítás lehetőségét is felmérni.

A tanulási eredmények alkalmazása minden képzési szinten és területen hasznos és innovatív megoldás, amely segíti a tanuló-központú oktatás megvalósulását, ez pedig a lemorzsolódást is csökkentheti. Ezért javasolom ezek precíz kidolgozását és alkalmazását.

9. Hogyan tudjuk ellenőrizni azt, ha intézményünkbe érkező hallgató a képzéshez kapcsolódó kompetenciák többségéről beszámítási ígérennyel érkezik? Milyen módszereket javasolsz, hogyan tudjuk ezt ténylegesen figyelembe venni?

Elsőként szükséges meghatározni a képzés (kurzusok/modulok) kimeneti kompetenciáit, hiszen azt szükséges felmérni minden esetben, hogy ezekkel milyen mértékben rendelkezik a hallgató. Ennek innovatív formája a tanulási eredményekben való megfogalmazás, amely felsőoktatási szakok esetében hamarosan rendelkezésre kell, hogy álljon.

Ezek alapján mérőeszközt szükséges készíteni minden megjelölt kurzushoz/modulhoz, amely azt méri, hogy az elsajátítandó tudást milyen szinten birtokolja a hallgató. A mérőeszköz mindig az adott kurzus kimeneti követelményeihez igazodik.

A jó mérőeszköz megmutatja, hogy a mérésben résztvevő milyen szinten rendelkezik a szükséges tudással/kompetenciákkal. Az eredmény alapján felmenthető a kurzus bizonyos részének vagy akár egészének látogatása, illetve teljesítése alól. Elképzelhető, hogy nem rendelkezik elég ismerettel ahhoz, hogy felmentést kapjon a kurzus látogatása alól, a tudása azonban hasznos lehet a kurzus többi résztvevőjének, akár az oktató építhet is a tapasztalataira az oktatási folyamatban. A felmérés után mindenképpen szóban szükséges közölni az eredményeket és lehetőségeket a mérést igénylővel.